

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 ТРАВНЯ 2023 р.

«АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІЙНИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

м. Одеса

УДК 338.43: 35

Агропродовольчий сектор України в період війни: виклики та перспективи. Матеріали науково-практичної конференції 24 травня 2023 року / кафедра економіки промисловості. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. 87 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку агропродовольчого сектору України в період війни. Запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем розвитку підприємств різних галузей агропродовольчого сектору, ОТГ та районів у контексті викликів воєнного часу та післявоєнної відбудови. В доповідях особлива увага приділялась повоєнному відновленню України на засадах сталого та інклюзивного розвитку.

Організаційний комітет конференції

Голова: Павлов О.І., д. е. н., професор

Заступник голови Козак К.Б., д. е. н., професор

Члени комітету: Макаринська А.В., д. т. н., професор

Самофатова В.А., д. е. н., професор

Купріна Н.М., д. е. н., професор

Дідух С.М., д. е. н., доцент

Кулаковська Т.А., д. е. н., доцент

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою

Одеського національного технологічного університету,

протокол № 14 від 20.06.2023 р.

Матеріали подаються за оригіналами рукописів доповідей

учасників конференції

РЕКОНСТРУКТИВНИЙ ВЕКТОР АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	45
Дідух С. М., д. е. н., доцент Одеський національний технологічний університет	
ВПЛИВ ГЕОПОЛІТИЧНИХ РИЗИКІВ НА РОЗВИТОК АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	50
Кулаковська Т. А., д. е. н., доцент Одеський національний технологічний університет	
ХАРАКТЕРИСТИКА КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ СКЛАДОВИХ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	54
Яблонська Н. В., к. е. н., доцент Крупіна С. В., к. е. н., доцент Копайгородська Т. Г., викладач-методист, Одеський національний технологічний університет	
СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	57
Лобоцька Л. Л., к. т. н., доцент Дідух С. М., д. е. н., доцент Фрум О. Л., к. е. н., доцент Одеський національний технологічний університет	
РОЛЬ І МІСЦЕ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ В ЗОВНІШНІЙ ТОРГОВЛІ УКРАЇНИ: АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА	62
Антонюк П. О., к. е. н., старший науковий співробітник Антонюк О. П., к. е. н., доцент Ступницька Т. М., к. е. н., доцент Баранюк Х. О., Ph.D., доцент Одеський національний технологічний університет	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗЕРНОСУШАРОК НА АЛЬТЕРНАТИВНІ ВИДИ ПАЛИВА	66
Станкевич Г. М., д. т. н., професор Одеський національний технологічний університет Бунецький В. О., директор ТОВ «БМ Інжиніринг»	

Висновки:

1. В умовах війни при скороченні експорту металургії, хімічної промисловості та машинобудування через руйнування відповідних підприємств Сходу України різко зростає роль агропродовольчої продукції. В 2022 р. її частка в товарному експорті сягає 53,0%.

2. Роль продукції агропромислового комплексу в експорті значно зростає з огляду на те, що переважно додатне сальдо формується саме в торгівлі цими товарами і розширенням військових дій стає єдиним серйозним джерелом надходження валюти.

3. Розширення виробництва, а водночас і експорту агропродовольчої продукції можливо за умови істотних змін в структурі сільського господарства в напрямку збільшення частки продукції тваринництва і, відповідно, зменшення частки продукції рослинництва.

Література

1. Державна служба статистики: [Веб-сайт]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.04.2023).
2. Сільське господарство України. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2021. 230 с.
3. Польща. Імпорт і експорт. TrendEconomy: веб-сайт. URL: <https://trendeconomy.ru/data/h2/Poland/TOTAL> (дата звернення: 12.04.2023).

Станкевич Г. М., д. т. н., професор, професор кафедри технології зерна і комбікормів Одеський національний технологічний університет
Бунецький В. О., директор ТОВ «БМ Інжиніринг»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗЕРНОСУШАРОК НА АЛЬТЕРНАТИВНІ ВИДИ ПАЛИВА

На підприємствах системи зберігання зерна (фермерські господарства, хлібоприймальні підприємства, елеватори, комбінати хлібопродуктів та ін.) однією з найбільш складних на енергоємних технологічних операцій післязбиральної обробки зерна є його сушіння. Для сушіння вологого та

сирого зерна використовується зерносушарки різних типів, які для утворення сушильного агента заданих теплових характеристик (режимів сушіння) оснащені топками та теплогенераторами різних конструкцій. Існують два принципово відмінних способи утворення сушильних агентів — шляхом змішування топкових газів, отриманих спалювання різних видів палива (прямий метод) та шляхом нагрівання топковими газами у калориферах зовнішнього повітря (непрямий метод). Практично всі зерносушарки, за невеликим виключенням, працюють з використанням прямого способу утворення сушильного агента, піддрунтям чого є економічні чинники.

Перший спосіб дозволяє сушити зерна з використанням конструктивно простих топков, з яких суміш топкових газів та зовнішнього повітря подається у зернові маси сушарки. Недоліком такого способу є те, що у сушарках відбувається прямий контакт зерна з шкідливими продуктами спалювання палива. І хоча у прямотечійних зерносушарках концентрація топкових газів незначна, сушильний агент все ж містить такі небезпечні продукти спалювання як бензапірен, діоксин та ін., які відносяться до канцерогенних речовин, акумулюються (не виводяться) у живих організмах та викликають ракові захворювання [1, с. 317].

Другий спосіб сушіння забезпечує екологічну чистоту та безпечність просушеного зерна, оскільки не допускає контактування топкових газів із зерном. Однак він призводить до збільшення витрат палива, що пояснюється низьким коефіцієнтом передачі теплоти від топкових газів до зовнішнього повітря. Це викликає необхідність оснащення зерносушарок великогабаритними теплообмінниками, а також призводить до досить значного (за різними оцінками приблизно до двох разів) зростання витрат палива [1, с. 39].

Ще одна проблема сушіння зерна останніми роками пов'язана з різким зростанням цін на енергоносії, на яких працюють існуючі в галузі зерносушарки. Це переважно природний газ, рідкі світлі види палива

(дизельне, солярове масло, тракторний гас) та незначно скраплений газ. Цінова криза на традиційні види палива викликала різке зростання використання для роботи зерносушарок нетрадиційних (альтернативних) видів палива, які до цього зрідка використовувались для зерносушарок невеликої продуктивності. Це солома, деревні тріски і тирса, відходи агросектору (лушпиння соняшнику, сої та ін. культур), а також пелети з вказаних відходів. Для використання цих альтернативних видів палива зерносушарки необхідно оснащувати топковими пристроями для їх спалювання, а також теплообмінниками для нагрівання зовнішнього повітря.

Граючи на значних габаритах та високій вартості буферних металевих теплообмінників, різні фірми почали пропонувати зернозаготівельним підприємствам та фермерам облаштовувати зерносушарки лише топками на твердому паливі, мотивуючи це тим, що воно у пропонованих ними конструкціях топок згоряє повністю, без утворення золи, канцерогенів та інших шкідливих речовин. Ніяких пропозицій щодо очищення продуктів згоряння палива, екологічного забруднення атмосфери, утилізації шкідливої золи тощо вони не надають.

Наслідком таких некваліфікованих рішень є порушення українського законодавства:

- 1) екологічного — порушення процедури введення топок на альтернативних видах палива в експлуатацію, фальсифікація звітів щодо викидів, відсутність утилізації токсичної золи, створення високотоксичного газового потоку, заборонений нетрадиційний метод газового очищення (фільтрація газу через шар зерна в сушарці), відсутня технічна можливість контролю викидів в атмосферу;

- 2) будівельно-архітектурного — відсутність легальної установки та нелегальна експлуатація промислової теплогенеруючої потужності на іншому виді палива;

3) харчової безпеки — порушення наказів МОЗ України, перевірки захисту прав споживача, реєстр з виявлених токсичних забруднення, позбавлення ліцензії для оператора зернового ринку на даний вид діяльності;

4) кримінальної відповідальності — ст. 275 кримінального кодексу України: штраф до 16 млн. грн. або 3 роки позбавлення волі.

На жаль, в Україні для зерна до цього часу ще не введені обмежувальні концентрації бензапірену, що з часом призведе до проблем експорту зерна.

Перераховані проблеми переведення зерносушарок на альтернативні види палива в нинішніх умовах різкого зростання вартості енергоносіїв є надзвичайно актуальними. Їх вирішення дозволить не лише покращити енергетичні та екологічні складові сушіння зерна, але й гарантуватиме безпечність просушеного зерна, що надзвичайно важливо для збереження здоров'я людей.

Література

1. Станкевич Г. М., Страхова Т.В., Борта А.В. Сушіння зерна: Підручник. Видання друге. Перероблене і доповнене Одеса: КП ОМД, 2021. 248 с.

Саркісян Г. О., д. е. н., доцент

професор кафедри туристичного бізнесу та рекреації

Шепелева О. В., аспірантка кафедри туристичного бізнесу та рекреації

Одеський національний технологічний університет

ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА ТУРИСТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Чергова тема для дискусій це – відпочинок під час воєнного стану в Україні. На думку багатьох – не зовсім етично подорожувати, коли в країні тривають бойові дії, але для підтримки економіки країни у такий важкий час навіть туристична галузь служить підтримкою для збереження та відновлення країни.